

Mivel indokolja a gázgyár az áremelést.

(Saját tudósítónktól.) A Délmagyarország pénteki számában részletesen beszámoltunk arról, hogy a gázgyár, — miután az áprilisi közgyűlés a gázárak felemelése iránti kérelmét elutasította — a belügyminiszterhez fordult és a háboru esetén érvényben levő kivételes intézkedésekről szóló 1912. évi LXIII. törvényekre való hivatkozással a gázárak felemelésének megengedését kérelmezte. Lapunk pénteki számában közöltük a miniszterhez intézett kérelemnek azt a részét, amelyben a várossal kötött szerződés egyes pontjai alól való feloldást vagy a gázáraknak miniszteri rendelettel való felemelését kéri a gázgyár, alább a kérelem indokolását közöljük:

— A szegedi légszeszgyár és villamtelep társaságunk tulajdonát képezi. A Szeged szab. kír. várossal kötött légszesz- és villamvilágítási szerződésünk 17. szakasza értelmében tartozunk a légszesz- és villamtermelésére mindig legalább két hónapra való gyártási anyagot raktáron tartani és a 18. szakasz értelmében a légszeszt és villamosságot úgy a nyilvános-, mint a magánhasználatra folytonosan éjjel és nappal úgy világítási-, mint erőátviteli célokra termelni és kiszolgáltatni.

A légszesz ára a város részére előnyös átalányárban, a világításra magánfogyasztók részére köbméterenkint 24 fillér minusz 3% = 23.28 fillérben-, a fűtési és ipari célokra pedig 17 fillérben, a villamos áram világítási célokra 6 fillérben, magánosok részére 8 fillérben, az erőátviteli célokra a város részére 4 fillérben és a magánosok részére 5 fillérben van meghatározva hektowatt óránként. Az ezen árak alapján elért összes bruttó bevételeinkből — minden tekintet nélkül az erősen megnövekedett gyártási és üzleti kiadásainkra — a városnak szerződés szerűen 5 %-os részesedést kell nyújtanunk.

A szerződés 40. szakasza értelmében, ha az üzemet bármely okból abbahagyó, a város jogosított az egész üzemet birtokba venni és a mi kárunkra tovább folytatni.

Azonban köztudomásu, hogy a mai néhez szállítási és termelési viszonyok mellett a légszesz gyártására szükséges szén ára felette nagy mérvben emelkedett. Hozzászámítva a szén minőségének rosszabbodását, úgy hogy most sokkal nagyobb szénmennyiségre van szükségünk, hogy a régi légszesz-mennyiséget termelhesük, noha a megrendelt szénmennyiségnek is csak kis hányadát tudjuk megkapni, a rosszabb szén miatt pedig a gázgyártás melléktermékeinek egy lényeges részét elveszítjük. Míg a háboru kitörése előtt a nevezett szegedi gázgyárunkba fektetett tőkéink alig 3—4—5%-ot jövedelmeztek, a háboru kitörése óta azonban a szén és egyéb üzemanyagok horribilis drágulása miatt keletkezett üzemköltségtöbbleten kívül ottani munkásaink bérét és tisztviselőink fizetését is a bennünket kényszerítő körülmények behatása alatt ismételtén és oly mérvben emeltük, hogy csak ezen utóbbi személyi kiadások azóta immár évi 60,213 koronával többet tesznek ki. minél fogva joggal mondhatjuk, hogy a mostani viszonyok mellett, mert terményeinket a szerződés béklyói miatt korlátlan mennyiségben ugyanazon áron vagyunk kénytelenek kiszolgáltatni, veszteségünk majdnem elviselhetetlenné válik.

Miután a házi tüzelő anyag köztudomás szerint az egész országban horribilis módon megdrágult, a közönség mindinkább rászokik a légszesznek főzési és fűtési célokra való igénybevételére, ami veszteségünket még növeli.

Tekintve, hogy a Németországban, Ausztriában és Magyarországon termelt, még a légszesz gyártására kevésbé alkalmas kőszén is a hadviselés és más állami célra annyira igénybe van véve, hogy az ugyan szintén közcélakat szolgáló légszeszgyárak az előre megrendelt szénmennyiségnek alig 50—60%-át tudják csak megkapni és ezeknek szállítása is a gyakori vonalzáratok miatt immár leküzdhetetlen nehézségekbe ütközik: ennél fogva vagy arra kell gondolnunk, hogy az ezidőszerint részben kínálkozó, de a nagy távolságnál fogva szinte megfizethetetlen külföldi szénbányákhoz forduljunk, ha ugyanis a légszeszárakat mérsékelten felemelnünk szabad lesz, vagy pedig, ha ebbeli kérésünknek helye nem adatnék, úgy mihamarabb szegedi légszeszgyárunk üzemének korlátozására kell gondolnunk.

Miután Németországban Berlinton kezdve majdnem az összes német légszeszgyárak, szintúgy Ausztriában és Magyarországon is a legtöbb gázgyár a légszesz árát köbméterenkint részben 6 fillérig is terjedőleg felemelte, mi is megkíséreltük Szeged városával méltányos egyezsége jutni és legalább a magánfogyasztásra szánt, különösen fűtési célokra szolgáló légszesz árát köbméterenkint mérsékelten felemelni, mivel a szegedi normális gázárak amúgy is elég alacsonyak. Ebbeli kérésünk méltányosságát igazolta azon körülmény, hogy a hábo-

ru alatt immár két álló esztendeig igazán önzetlenül tekintélyes veszteséggel szolgáltuk Szeged város lakóinak érdekét és takeréktűzhelyek, valamint gázkályhák beszerzése és bérbeadásával lehetővé tettük, hogy a lakosság a horribilis tüzelőanyag-drágaság ellen a legalább 30—40%-kal olcsóbb légszeszűtéssel védekezhessek. Árfelemelési kérésünk teljesítése esetén Szeged városa is azon közvetlen előny részesévé vált volna, hogy az így némileg felemelt bruttó gázbevételeink után a neki járó 5% fejében nagyobb összegű bevételhez jutott volna.

A Délmagyarország munkatársa kérdést intézett Balogh Károly pénzügyi tanácsoshoz az iránt, hogy mi módon fogja a hatóság a gázgyárnak a miniszter által kiadott kérelmét elintézni. Balogh tanácsos a következő felvilágosítással szolgált:

— Törvényhatósági bizottsági tagokból még ebben a hónapban bizottságot fogok összehívni. Ez a bizottság mindenekelőtt meg fogja állapítani, milyen adatokra van szüksége, hogy a légszeszgyár kérelme fölött véleményt mondhasson. A bizottság a szükséges adatokat bekéri a gyártól, aztán véleményét a tanács elé terjeszti. A tanács a bizottság véleménye alapján a szeptemberi közgyűlés elé újabb javaslatot terjeszt.

A román helyzet.

Brassó, augusztus 11. Avatatlan helyről eredő kombinációkkal szemben *egy nagyon előkelő romániai diplomata környezetéből*, ahol a romániai helyzetet illetőleg feltétlen biztonssággal tájékozva vannak, a következőket közölték:

— Románia beavatkozásának kérdése egyáltalában nem időszerű, eltekintve attól, hogy a jövőben sem valószínű. *Egészen rendkívüli eseményeknek kell a harctéren lejátszódnia, hogy erre sor kerüljön.* Ezzel szemben ki vitathatná el annak szükségét, hogy Románia állandóan készenlétben legyen? Hiszen a helyzete — harcoló nemzetek által van körülvéve — legfeljebb annyiban különbözik a szerencsétlen Görögországtól, hogy katonailag erősebb annál. Am épen ez az erőssége garantálja, hogy nem fog annak sorsára jutni és valamelyik hadviselő fél vazallusává válni. *Hogy melyik hadviselő csoport fenyegeti Románia felségjogait és nemzeti szuverénitását, az nyilvánvaló.*

— Ami Románia jelenlegi vezető tényezőit illeti, ezekről csak ennyit: Ferdinánd király és Bratianu miniszterelnök között *minden kérdésben a legteljesebb harmonia áll fenn.* Ugy a király, mint a miniszterelnök bizonyos hagyományos uton halad. A király nagy elődje és nagybátyja, *Károly király politikájával egyszerűen szakítani és azzal ellenkező utra térni soha sem fog.* Bratianu miniszterelnök apjától, a nagy Bratianutól örökölte a politikai hitvallását. Az apját a világtörténelemben páratlan csalafintasággal szedték rá az oroszok, de az elődje, *Titu Majorescu, az illusztris román államférfiu is mindig a központi hatalmakkal való együtt-*

zivebb érdekei is követelik, csak úgy cserben hagyják.

Predeal, augusztus 11. Burdujeniből jelentik a bukaresti lapoknak:

A bukovinai hegyekben ismét megkezdődtek a harcok. A mindkét oldalról tomboló rettenetes tüzértűz dörgése idáig hallatszik. Az osztrák-magyar csapatok *megint megragadták az offenzívát és megkezdték az előnyomulást.* A Bukovina különböző városaiban levő orosz csapatok parancsot kaptak, hogy siessenek a harcoló orosz csapatok segítségére.

Bukarest, augusztus 11. *A legutóbbi minisztertanácson a román kormány beható tárgyalás alá vette a semlegességi nyilatkozat kérdését.* A kormány — *elkerjedt hírek szerint — egyelőre huzódik ilyen nyilatkozat megtételétől.* A minisztertanács felfogása szerint Romániának tovább is meg kell maradnia mai várakozó álláspontján.

Három hustalan nap Romániában

Berlin, augusztus 11. A *Morgenpost* jelenti Münchenből: Egy Romániából visszatért müncheni kereskedő arról a nagy drágaságról hozott hírt, amely most Romániában uralkodik. A kormány *három hustalan napot rendelt el.* Petróleumban nagy a hiány, ami Romániára nézve különösen jellemző. A rövidáru- és luxuscikkek teljesen elfogytak. *Egy autókerék 1200 leibe kerül.* Egyes cikkek négyszer olyan drágák, mint Németországban. A mozgóképszínházak hihetetlen dolgokat művelnek a szövetségesek hőstetteinek és a németek kegyetlenkedéseinek bemutatásában. Mindezek ellenére a sok izgatás nem tette rá azt a hatást, mintha Románia el volna határozva arra, hogy a középponti hatalmak és Bulgária ellen fordul. A varieté-színházakban orosz ügynökök által megfizetett művészek gunydalokat énekelnek Németországra.